

Verti libri Codicis

Et dic q emēs rem pupilli ignoranter
quis bona fide et iusto titulo nō tñ p/
scribit nec vsucapit rem istā q opinio
nō pfertur veritati h postq minor fa/
ctus fuerit maior tñc incipit bene cur/
rere pscriptio. l. i. §. e. §. vl. et. l. vl.

Si maior factus ali-

enationē sine decreto cōfirmaverit.

Quāvis veditio p dñj minor. sine de/
creto sit nulla. cōtingit tñ eā aliqñ con/
firmari puta p rati habitionem. et ideo
ponit de ea. Circa qd dic q si minor cō/
traxit in etate minori et expost euz ma/
ior sit cōfirmat et si qdez expresse valz
alienatio nisi esset decept^o vltra dimi/
dū iusti precij tunc non p̄iudicaret si
bi confirmatio q min^o agere possz fm
formā. l. q. ij. §. de rescin. ven. q p̄t perē
rem vel supplementū p̄cij et iunat reme/
dio illi. l. i. et idē si tacite p lapsuz. v. vel
x. vel. xx. ānoz cōfirmat. l. si. §. e. q valet
alienatio acsi decretū interpositū esset
d. l. fina. ¶ Conueniendis.

De magistratibus

Nō solū tutores et curatores occa/
sione tutele vel cure cōueniunt h etia
mgratus et scribe et extimatoēs p̄mo/
nij et siles qui rōne publici officij tenē/
tur puidere miorib^o id poit de magis.
conueniendis qui et qñ mgratus cōue/
niantur et q actione vi. Insl. de sacis.
tu. §. fi. et hic p totum.

Liber sextus.

De servis fugitiuis

et libert. mācipijs q ciuitatū artificib^o
et ad diuersa opa deputatis. et ad rem
p̄uatā et dñicaz p̄inentibus.

Sup de p̄tib^o et qñ subiecit merito
h d actiōib^o q ex maleficijs nascunt^o sic
de fure. esset tradenduz. h q int cetera
furta pei^o ē domesticū q nulla ē efficax

cior pess. ad nocē dñi q familiari. iūmic^o
poit de suis fugitiuis p̄inentib^o ad p̄/
uatos vel ad citates vel ad fiscū vl^o ad
impatorē. Itē de libert. citatū et artifi/
cib^o ad diuersa opa deputat. Est at fu/
gitiu^o q ea mēte r̄cedit a dño ne postea
reuertat ad eū licz postea mutato cōsi/
redeat q nēo tali p̄cō p̄nia desinit esse
nocēs Et dñt a suo fugitiuo erro. q er/
ro dñ ille q t̄pib^o p̄supl. in reb^o nugato/
rijs eādē licz sero redit ad dñz. ff. d edit/
edict. l. qd sit fu^o fugitiu^o. i. ff. et error/
nē vi. ff. e. in gl. rubce et qd ibi dixi. Et
q sit pena sollicitat. et occultat. fuū fu/
gitiuū vel libertū vel artificē citat. vl^o
deputatum vni alicui opi vel seruitio
ciuitatis a quo discedere non poterat
vi. hic per Azō. ¶ Corrupto.

De furtis et seruo

Quia corrupunt^o fūit fugiat et oci/
casidē fuge p̄mittunt furra. poit de furi/
et suo corrupto. Est at furtū fraudu/
losa p̄treda^o rei aliene mobilis corpāl^o
q sit inuito dño aio lucrādū scz gfa rei
vel possessiōis vel vl^o qd etiā iure nālī
p̄hibitū ē. ff. e. l. i. §. vl. Insl. d obli. q ex/
mal. nas. §. i. Seru^o corrupt^o dñ qñcūqz
mal^o fiat sine de malo deterior vt puta
fu^o est fact^o luxurios^o vel luso^o vel do/
lose informat^o vt a dño recedat alteri^o
instigandē seu persuasione Est p̄uadē
pl^o q p̄pellī seu cogi sibi parē. ff. e. l. i. §.
p̄uadē. Et p̄petit dñō Actio fui cor/
rupti p̄ corruptorem sūi.

De operis libertoz

Quia occasidē opaz liberti fugiūt a
nobis id suppoit d opis libertoz Est at
opa diurnū officij. ff. e. l. i. i. officium qd
qd exhibz alicui p diē. dico artificiales
nō nālē sicut dñ q mane iūctū vesp̄ri
diē vocari p̄cipis Aliqñ tñ p̄ breuior.
tpis obseqo ponit. libert^o ei salurādo
p̄ionū et ei assurgēdo et filia faciendo
obseqalē opaz dñ exhibē vt p̄bat. ff. d
p̄dict. adē. l. si n̄ sortē §. libt^o. vi. g. i. d. l. i.

Et quando tale officium patroni imponere potest libertus et ad quem transeat et qualiter ob opaz contrahit h tradit.

De bonis libertorum

et de iure patronatus.

Ad solū opas h etiam successionē et multa alia iuravēdicam i libertos. id poit de boīs libtorz et de iurē pzonat. Et ex/ pone d boīs libtorz. i. qle ius succedē di hnt pzonī i boīs libtorz mortuoz. Est at libertus fu dat libtati et manu/ miss. i. i. de lib. i. p. i. Jus pzonat at n sumit h p iurē ecclastico qd est pntadi ad bnficia h sumit h p iurē qd hz pzon. i. dñs māmīttēs i libto naz pzonō te net libertus reuereri et illi assurgē nec pnt eū vōre i ius nisi pūs obtēta licētia a iudice. i. i. de pe. te. liti. s. fi. Et pzon pnt etiā reuocāt libtātū in fuitutē pnt ingititudinē. de h iurē pzonat. vi. g. i. l. si. j. e. et gl. in xbo latin. Inss. de libt.

Si in fraude

pzonī alicatio a libto scā est. Gl. ru. ptiuat q qñqz libtē aliciat vt debita portioe pzonū fraudet. id de h poit. Et circa hoc sciēdū q alicatio/ nē libtati fuocat pzon q minuit sibi le gitima portio. i. tertia et hoc vey si i vl tia volūrate dolo vel sine dolo alienat uerit. si at alienauerit inter viuos aut sine dolo et n fuocat si dolo vt in. l. i. et ij et ibi glo. j. e. Cetero prestandis.

De obsequiis pa

Dictū ē de iurē qd ppetit pzonō grā pecūiarij pmodi. nūc poit de eo qd ppe tit ei grā obsequij et reuerētie sibi exhi bēdi a liberto. Et dic d obsequijs i. i. de reuerētijs debet. exhibēdis et pntadis pzonō a suo liberto pnt suā māmīssio/ nē q libtē sp tenet hōrāe pzonū et ei assurgere et pileū deponere et eū frantē in domū suā recipe nec pnt d pzonū intē tare amionē famosaz vt eēt actio furti vl silis. l. i. et vl. j. e. sp ei libto psona pzo

ni videri d scā et honesta. ff. e. l. anpe. vi. qd dixi. ff. e. Libert.

De libertis et eorū

Gl. ru. ptiuat. Qui debeat pntari ob sequz dictū ē. s. t. pxi. nūc ē q pūmianē et qñt pnt nō pntiū obsequz. Circa h sciēdū q si libtē sit inofficiol ob hoc q nō pntat obsequiū nō id reuocat in ser mitutē infra de liberali causa. l. solo ni si valde ncāriū sit obsequz si xō sit ioffi ciosus ex eo q iniuriā fecit pzonō etiā pnt leuē iniuriā reuocat in fuitutē. j. e. l. si māmīssio. Itē reuocat i fuitutē ipe libt. Itē ei filij licz sint ingenui pnt eoz pntā ingititudinē. j. e. l. pe. et ibi vi. g.

De iure aureorū an

nulor et de natalib restituentis.

Gl. ru. ptiuat. q p restitutionē na talis et p ius anulor aureorū pūntar tura pdicta pzonoz. id d his dicit Jus aureorū anulor fm quosdā dī q oli lu berti ānulos aureos ferre n poterant h fm l. 30. et gl. in. l. ij. j. e. Est pūlegiū qd pcedebat libtati in signū semiplene ingenuitat. viuebāt cū vt ingenui ad ma trimonia pñenda et ad dignitates sed mouebant vt libtati. Et istud pūlegi um p principē cōcedebat pzonō cōsen tiēte inuito pzonō datū nō tenet. ff. e. l. iij. Sed hodie oēs libtati p ingenuis reputant respectu cetēorū hominū vel rez. pzonō nihil oīno in iure patronat pntiudicat vt in aud. vt liber de cetēo. vi. Et subijcit in rubica et de natalib restituentis Restituit aut quis natar libus p solū principē. j. e. l. i. et patrono cōsentiente nō inuito. ff. e. l. pe. Est aut restituere natalib restituere aliqz nālī libtati in q scz oēs hoīes nālī sunt libtati. i. ingenui Inss. d libtati in prin.

Qui admitti ad bo

noz possessionē pnt et intra qd tēpus. Occasione bōz possessionis q dat i boīs

Verti libri Codicis

libertorum potest generaliter de omnibus bonorum possessionibus. Et dicitur quod huiusmodi est generalis ad sequeutes versus ad rem. d. repub. bonorum possessionis. Et g. rubice quod etiam dicitur quod bonorum possessio est ius persequendi rem de qua perimonia siue rei a cuius cuius is mortuus fuerit. ff. e. l. iij. §. bonorum. Et intellige de eo iure dictum esse quod est proprium ad dicitur peritiois hereditatis. Item de eo iure. propter quod persequimur non quod persequimur ad dicitur versus ad actionis scilicet possessione hereditatis. peritiois. Et ponit per vna dictione bonorum possessio secus si dicam possessio bonorum tunc ei factum fuit. h. §. similitudine bonorum possessio cum hereditate quod ut hereditas modum et incommodum h. ita et bonorum possessio imo etiam non sunt solvenda bona. Et est idem effectus hereditatis. et bonorum possessionis. solus dicitur in eo quod hereditas ius. cum autem in initio. bonorum possessio autem in pro. initio. Item perit bonorum possessione ille cui defertur cum distinctio tamen et liberi intra annum utilem. Agnati et cognati intra. c. dies utiles vi. ff. de bonorum possessione per totum. §. e. per totum. et in fine.

Quando partes non

peritunt peritibus accrescunt.

Constat sepe ut plurimum deferas bonorum possessione tunc vno non perit bonorum possessione versus vel quod repudiavit vel quod repulsi est tunc perit bonorum possessione peritio accrescit ceteris. ff. e. l. iij. §. vel. et. l. iij. et. v. et in l. vltima. §. e.

De bonorum possessione

dictum est. s. de bonorum possessione in genere nunc videamus in specie. Et quod ille qui se ex testamento preedunt eas qui se ab intestato non autem diu perit valere ex testamento tamen diu legitimum non admittit. ff. de re. iur. l. i. §. diu. videtur diu erit de his prius qui se ex testamento qui se due scilicet finibus tabulas et per tabulas. Et dicitur bonorum possessione per tabulas esse ex testamento non quod nitas ex voluntate defuncti h. quod non h. locum nisi ex tunc testamento. et quod videtur dignior esse ea qui nitas voluntate quam ea qui est per voluntatem. Item potest prius de finibus tabularum. In. ff. tamen prius ponit de per

tabulas quod est intuitus ordinem istarum duarum bonorum possessionum decernendaz. Extrate ei testamento per mortem defuncti licet instituitur heredes adire possit hereditatem non tamen perit bonorum possessionem h. tabulas donec aliquis perit perit per tabulas et idem dicitur ut institui expe. det peritios. ff. d. per ta. l. illud. Et dat h. bonorum possessio scriptis. hereditibus et eis defunctis. vocat eis substituti. ff. e. l. i. §. d. feret

De bonorum possessione

contra tabulas quam pro liberis. pollice. Quia liberi quique preerunt a partibus et opus est subueniri eis per prore. idem potest de per tabulas. Defertur autem h. bonorum possessio liberis. naturalibus et legitimis vel legitimis tamen. puta adoptis. Item naturalis. et naturalis. Item etiam cipat. precipue et etiam his qui erant in parte defuncti. ff. e. l. i. §. e. de libe. pre. l. maximus. viciis. Item licet emancipatus non habeat querelam inofficiosi testi h. tamen sui prius querelam inofficiosi testis tamen emancipatus per inofficiosi testis prius veniunt per ta. quod id quod filio suo confert querela inofficiosi testis illud bonorum possessio per tabulas confert emancipato scilicet ut testis rumpat.

De bonorum possessione

que prius liberis quod cor datur. G. ru. primum. occasione bonorum possessionis per ta. i. bonis ignuorum potest et i. bonis libertorum h. tractat de bonorum possessione per ta. quam pro datur et prius liberis. ei qui etiam possidet hereditatem liberti et prius et ei qui libet se exheredari. Et ista bonorum possessio non rescindit totum testamentum liberti h. tamen prius se cus est i. bonorum possessione qui datur liberis. per ta. de q. s. ti. pri. illa enim rescindit totum testamentum de q. lati. vi. l. i. et ibi gl. §. e. et in fine. de success. liberti. §. h. nra.

Unde liberi.

dictum est. s. de bonorum possessionibus qui se ex testamento nunc videamus de his qui se ab intestato quarum quia hec prius obtinet ordinem de ea prius videamus. Et sciendum

Tituli

q locū hz ista bōz possessio qñ certū ē
aliquē decessisse intestatū Et ad eā ad/
mittunt liberi sui z emācipati nāles z
lrimi vl lrimi tñ Et circa h sciēdū q d
iure cili. i. de lege. xij. tabellaz filij emā
cipati erāt icogniti et sic n vocabant ad
hēditatē pñs emācipatū. ab intestato cū
suis postea tñ pñs mot⁹ mīa dedit eis
bōz possessionē vna cū suis iñ. de hē.
qñ. z dñs sui. z ista bōz possessio vo/
cat vñ liberi Et pñs subijci regla vt q
cūqz hñt p tabulas hñt hāc bōz posses
sionē vt. ff. si ta. testa. nul. ex. l. i. §. certe. li
beri g i boīs mñs vel matne lineae nō
hñt hāc bōz possessionē et ita exaudif
qñ dicit qñ de suis et le. here. l. vi.

Unde lrimi

Deficiēte bōz possessiōe q dñ vñ li/
beri vēdicat sibi locū scdo ordie bōz
posse⁹ vñ lrimi agnati et hāc deficiēte
vēdicat sibi locū 3º ordie illa bōz pos/
sessio vñ pñs agnati z ita demū si certū
ē aliqz intestatū decessisse vt. ff. si ta. tes. n.
ex. l. i. pñs. ff. e. l. ij. §. si qñ. Et dñ pñs
agnati. pñs p virilē sexū p⁹ liberos
ab intestato z vocat vñ lrimi. Itē dñ
ex qñbuldaz pñs p seīnum sexum vt
filij pñs germane vl vterine z ei
mācipatis Itē vterinis z filij eoz qñ d
legi. here. l. pe. et vl. z vi. iñ. de. le. agna.
suc. p torū Itē his q ad hēditatē vocā
tur vel bōz possessionē lege vl senat⁹/
psulto. ff. vt ex le. sen. vespul. bo. posse⁹
vñ. bōz at possessio vñ agnati dñ ab
intestato his q p seīnū sexū pñs st vt
si neqz liberi neqz legitimi existāt pri/
mi agnati succedant et ista bonoz pos/
sessio vocat vñde cognati. ¶ Edictō.

De successorio

Glo. rub. pñuat. q in pñtis bōz
possessiōib⁹ loc⁹ ē successorio edcō id ē
eo dicit Et dic de successorio edcō. i. de
edcō pñs. disponē. circa successiōēz
hēdis. i. successoris z dispoit q pñs b⁹

n petētib⁹ sequētib⁹ petētib⁹ pmitterē
Et ē duplex qñqz d capite in caput vt
deficiēte capite libēoz admittit agnati
et deficiētib⁹ agnati. tñ agnati z vñs
vir et vxor. ff. si ta. tes. nul. ex. l. i. qñqz e
gdu i gradu qñ pñs pñs st i eodē ca
pite nā deficiēte pñs admittit scda. ff. e.
l. i. §. qñ. z istud edictū est inducū pñs
creditores ita dicit gl. rub. h quā vi.

De carboniano edcō

Dictū ē. s. de bōz possessiōib⁹ q tri/
bunt ius i pñtate. nūc de his q i pos
sessiōe tñ vt. ff. ne vis si. ci. l. pe. §. si. et
pe. Et dñ carbonianū a carboē pñs fñ
gl. rub. h Et ē bōz possessio carbonia
na seu ex edictō carboniano p quā fili⁹
ipubes ex virili sexu descēdes nat⁹ nō
nascitur⁹ volēs succedēi boīs pñs ab
intestato tāqz pñs vel rūpere testm
p p tabulas vl dicere ipz nullū ipz iur
re cū fuēt pñs si obijciat sibi pñs
bōz. puta alij volūt eē hēdes et eū ex/
cludere z filiatiōis puta q n sit fili⁹ vl
mouet sibi qñtio stat⁹ puta q sit fu⁹ pe/
tit p carbonianum edictū possessor istu/
tui Et pñs motā de boīs z filiatiōis
nē et qñtiōē stat⁹ vsqz ad tpa pubtat.
sue deferri. l. i. et. ij. §. e. bōz aut possessio
noīe ventris dñ mulieri pregnantī in
boīs mariti i qñ fñ dignitatē suā sibi
et familie sue alimēta pñtunt vt dixi
ff. de vñ. i pos. mittē. i rubrica. et vi. ibi
l. i. Et sic edictū d vñtre i possessione
mittēdo subueit nascituro. h at edictū
carbonianū subueit iā nato Et pñs ipube
rib⁹ tradi regla vt cuiqz pñs bōz
possessio p ta. cōpetat z hui⁹ edcō bñfi/
ciū Itē qñ dñ negat illa et h bñficiū. ff.
e. l. i. pñs. n tñ. Est at carboniani edi
cti i pñs vñ bñficiū q ipubes pñs ad/
ipñs possessionē bōz corpaliū q st in
hēditate pinde ac si nullā pñs pati/
atur vel si habet possessionem multo
magis retinebit eam ita tamen si cui/
den ter non probet cum filium nō esse

Verti libri Codicis

Est et aliud modum carboniani edci qd
differt qstio fiat? et bonoz pueria i tps
pubertat. d.3 tñ pupill? satisdaē d resti
ruēdo bō si appeat cū n filiū et si n satis
dat tūc aduersari? mittit i possessionez
.l.i. sñō tñ. ff. e. Idē si aduersari? ē in
pari gradu cū pupillo. vt. l.3 et si is. f. e.

Unde vir et vxor.

P? tractatū eaz bonoz possessionū
q deferunt ascēdētib? et descēdētib? et
collatēalib? adijcit de hac bōz posses
sione q dī vñ vir et vxor et q supiorib?
deficiētib? locū hz Circa h sciēdū q in
ter vir et vxorē n ē ius capiēde hēdi
tat. de iurē cili et iō vxor n pōt eē hēs ma
riti sui q hēditas dat p? p?laguinitatē
.l. vitrico. ff. oia de suc. h vxor n ē p?l
guinea mariti nec pgnata nec affinis
nec epuerso. al? et n possent p?hē mrimo
niū vñ olī filc? excludēbat vxorē h p?e
tor supueit et iduxit q mulier succedat
i bona mariti et epuerso et filcū exclus
vit q vxor ē primior fisco p hāc bōz
possessionē q dī vñ vir et vxor. f. e. l. vñ
ca. Et vi. h auc. p?terea. f. e. q dīc q si mri
mo? ē sine dote et pñr pmonēs ē locu
ples et supstes laboēt iopia succedit vna
cū liberl. coib? altē? ve mrimonij i q?
tā si tres sint vñ paucioēs. q si ples sint
i virilē portioēz vt tñ eiusdē mrimonij
liberl. si extēt p?rietatē fuēt his. x. nō
extātib? vñ si nullos habuerit potietur
etiā dñio rē. Enoz possessione.

De repudiāda bo.

Gl. rub. p?tinuat. dixit d adqrdā bo
noz posseside. nūc d repudiāda Et nō
q edictal? repudiari p?t. decretal? n. nec
an decretū q n habet nec p? sicut nec
hēditas f.3 gl. rubrice Et ē bōz possesi
sio edictalis vt q ex edcō p?orl. mortui
decernit. decretalis ē q a viuo p?orē de
cernit Et p?t r?pudiare bōz possessionē
maior xxv. ānis Et delatā bōz posses
sionē filio nō licz p?i repudiare nec ep?

filius in preiudiciū p?is. l. ij. et ibi gl. f. e.

De collationibus.

Gl. ru. p?tinuat. q int bōz possessioēs lo
cū hz colla? nūc d ea dīc Est at colla?
et? qd p?riū erat i coi latio Et sit dñ il
lud qd erat vñ? p?riū alijs hēdib? coi
cat et coiori subijcit vi. qd dixi. ff. d col
la. bō. et. l. de coll. doct. Et hz locū int
ples liberos hēdes qz aliqb? p?i dedit
cētū aliqb? ducēta vt tpe diuisionis il
le cui pl? datū ē teneat pferre vel por
taē ad totā hēditatē vt fiat diuilio p eq
lia Et an dēat min? sumē qnto pl? pat
dederat h dī. h tñ collatio n hz locū in
p?ump. i studio q n dñt defalcari vñ d
putari nisi p?i eo aio dōuerit vt p?puta
rent notat. ff. fami. herc. l. si p?i Itē lat?
p. 230. h vi. qd et cui dēat pferri et qñ et
q et qñ et i qñtū et q sit pena n pferēt.

De testamēto militis.

Gl. rub. p?tinuat. p? successiones p?
tonas poit ciles et digniores scz ex tes
tamēto milil. pus Est at miles vt ait
vegeti? de re militari q iurat se nō eui
tatur mortē p?t salutē reipublice Dir
ct? ē miles a militia. l. duricia quā p no
bis sustinet. vñ a multitudinē a malo
qd solēt milites arcere ā a nūero mil
le hoiz forte q de mille vñ? p?cipu? elis
gebat et strēnu? i militē qñ mille sim? dñ
ct? ff. e. l. i. miles. Et q requirunt ad mi
litē vt possz gaudere p?uilegio militi
b? p?cesso. vi. gl. i. In fl. e. ti.

Qui facere te

De testamēt. cōficiēdis iudē singula
ri dictū est. vidēdū erit de cōficiēdis
iure coi. et p? q pñt facere testamēta Et
dic q st xij. plone qd? n licz facere testa
mētū d qd? vi. gl. nōbile et si. i. ff. i. ff. e.

De testamentis et

quemadmodum testamenta ordinent?
Dictū ē. s. de testantib? nūc dicēdū

Tituli

erit de ipis testamētis Est at testm vo
lūtat nre iusta sūia d eo qd qd p^o mor/
tē suā fīet volūē it. ff. e. l. i. d eo. i. d vni/
uerso pūmo^o vt excludat singlāre reli/
ctū vel codicillus. Vel dic Testm est
qdā solennis ordiatio siue volūtas cu^z
institutione heredis Et dicit testm qū
testatio mentis sicut et argumētū quasi
argute inuentū vi. Inst. e. in prin. Et
vi. hic et Inst. e. per totum. qualiter te/
stamenta debent ordinari.

De heredibus insti/ tuendis et que psonae heredes institui non possunt.

Alisuz est. s. de his q instituit heredes
nūc de his q instituunt Est at heredes
instituere nihil aliud q sibi aliquē he/
redem statuere Est q inde dictum qū
intus. i. in loco suo quē statuere. h emz
agit q instituit vt institut^o loco suo p^o
mortē suā sit dñs bonoz suoz nā et ea/
dez psona videt esse heredis et defūcti
vt in auc. de iureiurā. a mo. Et q pso/
ne institui non possunt vi. nobilem gl.
in s. legari Inst. de lega. vt sunt heretici
et baptisimat iteratoēs. apostate. colle/
gia illicita incerte psonae nati ex damna/
to coitu it.

De institutioni^{b^o et sibi} substitu/ tionib^o seu fstitutionib^o sub pditione facti.

De heredibus instituendis. s. dictū
est h q heredis institutio fit qūq sub
conditione ideo de institutione condi/
cionalis videndū et generali^o est atten/
dendū de cōditione in institutiōe vel
substitutione apposita. Est at institutio
pūmus grad^o oīm institutoz in testamē/
to et si mille essent. substitutio vero dē/
secūd^o gradus vel tertius oīm eoz q i/
locū institutoz deficientiū vel nō ad/
euntū instituunt Dī at secūdus gra/
dus oīs qūq sequit p^o pūm. ff. de vul.
sub. l. i. in prin. Et illa substitutio est dū/
plex pūcipaliter. aut directa aut fidei/
commissaria

Directa est qū substitut^o ca/
pit hereditatē directo nullo mediante
seu nō de manu alicui^o vt in pupillari
et vulgari it. Fideicommissaria est qū sibi
stitut^o recipit hereditatē de manu alit
cuius q sibi restituit hereditatem. et de
tali restitutione loquit hic etiā rubrica
in qntum dicit seu restitutionibus de
illis dicit q. ti. prox. ¶ Substitutionib^o.

De impuberū et alijs

Quid sit institutio vel substitutio su/
periori titulo dictū est hic nūc plene d
substitutionib^o videndū erit. Et est sci/
enduz vt. s. dixi. substitutio alia directa
alia obliq. que obliq aut pcaria vel in/
directa vel fideicommissaria appellat Di/
recta alia est vulgari. alia pupillari. alia
exemplari. alia breuiloq seu reciproca alia
cōpendiosa de quib^o vi. glo. notabilem
Inst. de pu. sub. in s. exemplari. *Dopponi*

De necessarijs ser/ uis

heredibus instituendis vel sub/
stituendis.

Dictū est. s. de varietate institutionuz
nūc dicendū erit de diuersitate heredu
Est aut necessari^o hēs fu^o a dño insti/
tut^o Ideo sic appellat quia siue velit si/
ue nolit oī modo p^o mortē testator. p/
tin^o liber et necessari^o etiam ignorans
fit Inst. de here. quali. et diff. in prin.
et. ff. si certuz pe. l. eius qui. Alij sūt sui
heredes et necessarij sez qui sunt in po/
testate testator. tpe mori. Alij aut sunt
extranei. Inst. de here. q et dif. s. sui at
et ibi vi. lati^o et in fra qūter et qū sunt
instituendi et qualiter instituti heredu/
tatem adqūunt vel repudiant.

De liberis prete/ ritis vel exheredatis.

Glo. rubrice continuat. quia in testis
exheredant vel ptercunt liberi ideo d
hoc dicit Est at pterire omittē aliquē
eo nō instituto vel exheredato Inst.

de heredi. q̄ ab intest. de. f. eadez hec Ex
hēdare at est filiū cōstituē alienū a sua
sua vel hereditate sua siue dicat exhe/
redo siue dicat alien⁹ a mea sba esto. e.
.l. si q̄s. Hodie n̄ p̄t fili⁹ p̄teriri nec ex/
heredari nisi causa expressa vna de his
q̄ h̄ntur in auc. vt cū de ap. cognos. f.
cause coll. viij. 7 in. c. q̄ntauallis. de iur/
re iurā. p. glo. et doct. vbi etiā ponunt
cause q̄re fili⁹ p̄t exheredare patrem et
frater fratrem.

De posthumis ^{heredibus}

dis vel exheredandis vel p̄teritis. ^{instruendi}
De liber. natl. dictū est. nūc de nascitur/
ris. i. de posthumis hēdib⁹ instituēdis
vel exheredandis vel p̄teritis. Est at po/
sthumus q̄ nascit⁹ p̄ mortē p̄tis. Unde
ei dī posthumus q̄ postq̄ pater dat⁹ est
humo nascit⁹ h̄ et improprie q̄libz dicit⁹
posthum⁹ q̄ nascitur post testm̄ vt. ff. d.
in ius. rup. tes. l. iij. et vi. gl. rubrice q̄ dī/
cit q̄ quibz modis sit posthum⁹. hodie
at q̄ posthum⁹ nō p̄t cōmittere causam
in gratitudinis nō p̄t exheredari vt pa/
ter p̄ ea que dixi. s. ti. proxi. et vi. quod
dixi. s. de inoffi. tes.

De iure dīliberandi

et de adeunda vel adq̄renda hēditate.
Quia instituti heredes de q̄b⁹ dictū
est 7 scīmi de quib⁹ dicit⁹ sope deliberāt
an expediat eis hereditatez admittere
vel repudiare ponit de iure deliberā/
di. et quia deliberatione habita q̄nq̄
adit hereditas ponit de ea adq̄renda
vel adeunda Est autē deliberare nihil
aliud q̄ secū diligenter cogitare vel in
mēte sua reuoluere vel cū amid. explor/
rare an expediat sibi admittere id de q̄
queritur vt hic in adeunda hereditate
Adire hereditatē est eam velle habē
aīo facto vel s̄bis declarare vt cū ge/
rit ea que cōcernūt dñiuz rei vt colere
predia. l. potuit. et. l. p̄ herede. f. e. tit. 7

Insi de here. qua. et dif. f. p̄tez eñneus
Itē q̄s petat tps ad deliberandū et a q̄
et infra q̄ntū tps dic q̄ dat herede in/
stituto vel ab intestato et dat ab impa/
tore vsq̄ ad annū. Alī alijs at iudicib⁹
dat vsq̄ ad viij. mēses et nō vltra nec
min⁹ centū diebus dari debet. f. e. l. vi. f.
h̄ q̄ quid. ^{Abstinentēda hēditate.}

De repudianda vel

dictū est. s. q̄liter adeat hereditas
nūc videam⁹ de ea repudiāda vel ab/
tinenda Est at repudiare hereditatem
eā nolle habere. sicut adire est eā velle
habere Et est eñneoz repudiare h̄ sui
dicuntur abstinere ab hereditate 7 nō
repudiāz Itē sui dicuntur imiscere se. h̄
extranei dicunt⁹ adire hereditatem vi.
Insi. de here. quali. et dif. f. eñneus.

Quēadmodū ^{testamenta}

aperiantur ^{et inspiciantur et describātur.}
Grā deliberationis vel vt sciat q̄s q̄d
et q̄ntū debeat petere postulat vt api/
antur testamenta inspiciantur et descri/
bant. i. exhibeant vt sciat sint rala vel
cancellata et si sigilla sunt violata tunc
vocātur hī quoz fuerunt. si tales mor/
tui sunt vocant⁹ testes qui iurāt q̄ sigil/
la credunt esse eoz quoz dicunt⁹ vt hic
Videndū q̄ quo iure fiat exhibitio nec
dū testōz h̄ oīm instr̄orum et quis per/
tat sibi exhiberi vel aperiri vel descri/
bi testm̄ et q̄d appellatione testamēti cō/
tineat q̄liter fiat aptura vel exhibitio
et q̄n cessz Ifacienda est at exhibitio co/
rā pretore vt ipe cogat signatores pue/
nire et signa sua recognoscē vel negaē
se signasse. Aperiunt⁹ at tabule p̄ter eā
p̄tez quā aperiri vetuit defund⁹ vel q̄
ad ignominia alicui⁹ dī p̄tinere. f. e. l. iij.

De edicto diuī Adri

ani rollēdo quēadmodū scripti hēdes
in possessionem mittantur.

Tituli

Edita hereditate restat vt hēs mit/
tat in possessionē rez hēditariāz. vidē
dū g qñ 7 q ordine mittant heredes in
possessionē et sup tali missione tracta/
bat edictū diui adriani in q tñ vñ poit
nō d eo fuādo s; tollēdo Dicebat enīz
q si script⁹ heres postularēt se in pos/
sessionē mitti nō aliē fūēt missio nisi rei
publice daret vicēsimā ps hēditatē. et
multe erāt in p̄tatiōes et distinctio/
nes circa edictum facte. hodie g edicto
sublato sit missio in possessionē rez he/
reditariāz nullo soluto dūmō sept⁹ he/
res ondat testm nō rasiuz nō abolitū n̄
cācellatū nec in aliq sui pte suspectum
vt i. l. si. e. **Tri phibuit vl coegit.**

Si quis aliquē testa

Hic sciendū q repellit ab hēditate
defuncti q phibet aliquē testari q vo/
lebat testari vl vim sibi inferēdo vl re/
stes vel testariū vel tabellionē phibē
do ingredi cū ipe p forib⁹ staret vel ob/
struēt. forib⁹ nō dedit testib⁹ ingrediē/
di licentiā Itē si coegit aliquē testari
aliē q vellet facere. l. i. et. ij. e. si tñ blā
dictis sine vi et dolo phibeat n̄ incidit
in crimē. ff. e. l. vl. e. l. vl. Itē si q ph/
beat testatores mihi relinqre vel legatē
qd volebat relinquere vel legare tene/
bitur in legatario vel cui relinqre vole/
bat testator in duplū vt in auct. vt nul/
li. iudi. s. et hoc puenit.

De his quibus vt

Indignis hereditates auferunt et ad se/
natuconsultū filileianū.

Nō solū ex p̄dict. duab⁹ caus⁹ alicui au/
ferē hereditas tanq ab indigno s; etiā
ex alijs multis. ideo ponit hāc gñalē ru/
bricā de his qb⁹ vt indignis auferē he/
reditas Et adijcit d̄ senatusconsulto fil/
leiano q vna causa cōtinet in eo ppter
quā auferē alicui hereditas scz si n̄ vē/
dicauerit heres necē testator. l. i. cūz fil/

leianū. j. e. et ibi vi. de hoc senatuscon/
sulto. et in. l. i. j. e. Et sciendū h q mltē
sunt cause ex qb⁹ auferē hereditas ali/
cui qd vi. p totū titulū h et. ff. e. Tradi/
tur tñ in hac mā vna regla generalis
q ea q indignis auferunt fisco applican/
tur. ff. de inoffi. test. l. papinian⁹ s̄ mer/
minisse. sed illa regla fallit in casibus.
vid quod dixi. ff. e.

De codicillis.

Habito tractatu maior⁹ vt ita dixerit⁹
vltimaz voluntatū q testā dicunt et co/
dices. nūc anēctam⁹ de minorib⁹ vltis
voluntatib⁹ q codicilli nūcupant⁹ 7 hoc
titulo tractat qd possit facē codicillos
et qñ et in q cōueniūt vel differāt cūz
testō et qualiter infirmantur codicilli.
Et sciendū q is sol⁹ et ille ois p̄t facē
codicillos qui et testā facere p̄t de iure
si enī nō p̄t facere testm nec codicillos.
Qui at phibēt facere testā. vi. in. s. vl.
Infl. q. n̄ est p. fa. tes. Dicit at codicill⁹
ab autōē q hoc gen⁹ scripture instituit
Et est scriptura vel lra in qua testator
voluntatē suā figurat nulla indigēs so/
lennitate s; solū testator. voluntatē quat/
licunq p̄nūciatione expressa cui⁹ bñfi/
cio subuenit voluntatib⁹ defunctor⁹ p̄t
deficientē solennitatem et vi. Infl. e. et
ibi gl. q dicit q codicill⁹ se hz ad testm
sicut scapha vel pua nauicula ad nauē.

De legatis.

Expedito tractatu vltimaz relictōz seq̄
vt enodem⁹ articulos legator⁹ q singu/
laria dicunt relictā Et est legatū dona/
tio quedā a defuncto relictā ab herede
p̄standa Infl. e. in prin. ff. e. l. ij. et sic d̄t
a donatiōe cā mort. q plerūq tradit⁹ a
defuncto Itē ille p̄t legare q p̄t facē re/
stam Itē 7 ille q p̄t institui vi. Infl. e. s. le/
gari. vbi. g. poit psonas qb⁹ n̄ p̄t legari.

De verborum

7 rez signi/
ficatione.

Glo. rubrice. continuat. q. in testis
qdā vocabula obscura et res inveniunt
iō dicit de xboz significatiōe h. gene/
rali⁹ dicit. ff. e. Est at xbi ps oionis cū
tpib⁹ et modis sine casu significatiuum
actiōis vel passiōis Et dī xbi a xbe
ratu aerl. qd coē est accidēs oib⁹ ptibus
oionis tñ pprie i hac significatiōe acci/
pit q eo frequēti⁹ in oī oione vrimur
h tñ caput in larga significatiōe p qli/
bet pte oionis. significatiō at pprie ni/
hil aliud est q demonstratiō scā pprio
noie rei de q querit. h at large ponitur
vt etiā si pprie noⁿ nō inueniat h tñ
res p aliud xbi qd aliquo mō accedē
possit ad rei ostēsiōē notificet dicat
significari. ¶ Testamenti.

Si omīssa sit causa

Supple fm gl. rubrice a scripto hēde
et hoc in fraudē relictōz seu libertatū
Et notat p dīcta glo. q. p t tria induci/
tur h edictū p nō p cū q omittit adire
ex testō et adit ab intestato in fraudē le/
gatarior. ff. e. l. ij. in pn. et. ff. e. l. ij. Scdo
p cū q dimittit adire vt ad substitutū
et in fraudē filiter. ff. e. l. i. Tercio quan/
do iō vt pueniat ad lēimū. ff. e. l. i. § si. p/
mo casu dicunt legata filr in scdo. h ter/
tio casu si pecunia accepta omittit cau/
saz testi ipe tenet sec⁹ si bona fide quia
tunc deficiunt legata.

De indicta viduitate

re et de lege Julia miscella tollenda.

Dicitū est. s. de legat. h. q. in legando
indictū sepe viduitas. iō de indicta vi/
duitate ponit. et q. circa eā loquebatur
lex Julia miscella. et de ea ponit nō cor/
roborāda h tollenda quia inq̄tatē con/
tinebat Et sciendū q h tractat d indi/
cta viduitate. i. de legato facto mulieri
sub cōditione si pmāserit in viduitate
an et qñ valeat lex iulia miscella. dis/
ponit q si factū sit tale legatū et mulier

illud petit infra ānū oportebat eā in/
rare q nō p̄heret nisi p t sobolē p̄creā/
dam et nō causa libidinis. sed p⁹ annuū
petere poterat locatum p̄stita cautione
muciana de restituendo legato cū fru/
ctibus si p̄facēt et alteri nuberet vt est
gl. ij. l. i. § e. Et ista cautio gñalis mu/
ciana locū habebat quociens essz aliqd
relictū sub conditione nō faciendi d re/
stituenda re cū fructibus si p̄fecerit. ff.
de le. ij. l. cū fili⁹ § q mucianā. Ista cau/
tio p̄ter cū ipa lege tollitur tā in mas/
culis q in feminis q occasiōe sacri se/
pe p̄iuriū cōmittebatur vt. ff. e. l. i. Ho/
die § si relictū fuerit a quocūq; mulier
eri ne scdas ineat nuptias infra ānū
qdem non petitur relictū nisi spes nup/
tiaz desinat vt q monachata est vel
solenne emisit votū cōtinentie post an/
nū capit relictū p̄stita cautione de
re restituenda cū fructibus si p̄fecerit
et pro immobili re iuratoria fit cautio
cū hypotetica pro mobili si persona est
idonea eadem sit cautio. alioquin et si/
deuissor si prestari potest a p̄d. nuptijs
res data vendicari p̄t. et sic est acti re/
lictū nō esset. aut. cui relictūz. ff. e. et qd
dictū est de muliere idē est in viro vt i
aut d nuptijs § q xō nō. Sz in xgine
dic si sibi relinq̄tur ne nubatyl in mu/
liere q nūq; nuplit q nubere p̄t et petē
nihilomin⁹ legatū vt in gl. d. aut. cui
relictū. et si relinq̄tur xgini vel cuiūq;
mulieri ne p̄mas ineat nuptias vete/
res leges sunt seruande vt si relinquo
ne nubat. nō adiecta p̄sona vel ne nu/
bat alicui vel ne nubat nisi arbitrato
illi⁹ remittitur conditio vtpote publi/
ce vtilitati p̄ria. ff. de condi. et demō. l.
cū ita legatūz § si arbitrato. et § memo.
fm Azo.

De his que pene no

mine in testamēto vel codicillis relin/
quuntur.

Est aut legatū pene noie qd fit grā
coercendi hēdis quo magl. aliqd faci/
at vel nō faciat Insl. de le. s. pene. vt si
dico si nō dederl. filiā tuā huic. dabis cē
tuz huic ecclie. it. vel cō. olim tale lega
tū nō valebat hodie valz. l. vna. f. e. 2. d.
s. pene. de quo tñ ibi lati.

De fideicommissis.

Est at fideicommissum illud legatum
vel relictū qd cōmittit fidei heredis
alicui dandū ab eo vt cū testator dicit
hēs fidei tue cōmittovt des legata cō/
missa Itē hodie nō est dīa inter legata
et fideicommissa licz olim multe essent
dīe. omne enī legatū fideicommissuz di/
ci pōt et cō. pro q est tex. Insl. de le. s. sed
nō vsq. nā ipoz eadē est natura. ff. de
le. i. l. i. vbi dicit q p oīa eqta sunt lega
ta fideicommissis Et est duplex fideicō/
missuz expressum scz de quo. s. posui ex
emplū 7 tacitū cū si dicat testator sciāt
heredes mei me donasse. tacitū enī int/
pretamur fideicommissuz licz nō sit dona
tum. ff. de dona. l. ex hac. et. ff. d. le. iij. l.
luci? sile fideicommissuz est. f. e. q. uis.

Cōmunia d' legatis

et fideicommissis et de in rem missione
tollenda.

Gl. rubrice cōtinuat. postq sepata iura
dixit legator et fideicommissoz. nūc cō/
iungit vt Insl. de le. s. h ne in pms. et
sic tractat h q dicunt coīa. i. cōmuniter
conuenientia legatū. et fideicommissis. et
dic q adeqta sunt legata fideicommissis
et qd dī de vno intelligit de alio vt. s.
ti. proxi. et pro quolibz cōpetit triplex
actio scz hypothecaria rei vindicatio
et psonalis ex testō. f. e. l. i. Insl. de le. s.
i. De ista missione in rem legatā. scien
dum q olim legatarius nō poterat vē
dicare rem legatā nisi prius mitteret ī
possessionē vt dicit glo. in xbo in rem
missionis in. l. i. f. e. Hodie pōt legatari?

agere rei vindicatione si legatū fuerit
pure et in specie relictū et fuerit res le
ganl. si fuerit res aliena/ personaliter
agere poterit.

De falsa causa adie

cta in legato vel fideicommissio.

Gl. glo. rubrice q dicit q adijct in
legato qnq causa scz p q et hec nō vi
ciat legatū nisi conditionalit fuerit ex
pressa Insl. de le. s. longe. qnq demon/
stratio vt seruū stichū quē ab illo emi
tibi lego et tunc valz legatū licz nō ab
illo fuerit empr? Insl. de le. s. huic et de
his duobus dicit hic ti. qnq mod? qui
fit p vt. et de hoc dicit. f. ti. pxi. qnq cō
ditio q ponit p si et de hoc. f. ti. de cōdi/
in. f. l. vi. qd dixi. ff. de condi. et de.

De his que sub mō

legata vel fideicommissa relinquuntur.

Modus et cōditio inserunt qnq in
legatū. vt. s. ti. proxi. dictū est Et pferū/
tur in futurū rps. 7 habet mod? p con/
ditione q vtrobiz non impleto eo qd
voluit testator impleri/ pnat legatari?
legato nisi non steterit p legatariū h p
alium in cuius persona testator voluit
modū vel conditionem impleri. f. e. l. i.
Est tñ differentia inter modum et con
ditionem vt hic Azō et in. c. vey cē de
condi. appo. Quid aut sit mod? quid cō
ditio quid causa et quid demonstratio.
vi. qd dixi. plene. ff. de condi. 7 demō.

De conditionibus

in. f. l. i. tam in legatū. q fideicommissis
et libertatibus.

Quia conditiones plerunq apponunt
legatū de eis videamus Est aut condi/
tio quedaz legatū suspensio cui? defect?
siue consummatio pendz de futuro et
apponit p si vel per cum vt dictum fuit
s. de falsa causa. Et circa hoc latius ad
uertendū q cōditio alia est necessaria

Terți libri Codicis

alia impossibilis alia possibil' Necessaria est duplex quedā cū certitudine vt lego tibi centū si sol oriet. qdā est necessaria hō qñ vt lego tibi centū si ticius mouet vl' qñ tici' mouit. l. i. ff. de condi. et demon. Impossibilis cōditio aut est de iure. vt lego tibi centū si duxeris in vxorem sororē tuā. Aut de facto vt lego tibi centū si aureū mōrē dederit. aut de natura vt si celū digito tetigerit. s. ppter honestatē vt lego tibi centū si duxeris sponsā fr̄is tui vel si feceris aliud qd nō est honestū Aut propter prolixitatem vi. glo. in s. heres. Insl. de here. insti. et gl. ij. in. c. sciscitatus. c. de R. p. l. q imponit de vi. modis. potencie Alia et tertia est cōditio possibilis. et illa aut est casualis seu fortuita. vt lego tibi centū si papa venerit Alia potestativa et est cuius implemētū dependet ex facultate implere debent. vt lego tibi centum si seruiert. filio meo p trienniu Alia mixta ē cuius scz implemētū depēdet p̄m ex voluntate debent. et p̄m ex voluntate alteri'. vt lego tibi centū si nupserit. tici de quo in. c. veruz. c. de condi. appo. et in. d. s. heres. Insl. de here. insti. et vi. qd dixi. ff. d. cōdi. et demon.

De vsuris legatorū et fideicommissorū.

Gl. rubrice continuat. De rebus principaliter legat. dixit. nunc de accessio nibus earum. Hic sciendum qd q legatuz cōpatur iudicijs bone fidei. s. ex q. cau. in inte. rest. nō est. ne. l. i. mōr. vñ si cut in boē fidei iudicijs ex qlibz mora veniunt vsure ita et hic. i. a tpe interpellationis cum heres nullā iustā causam p̄tendit non faciente solutiōis. de iure tñ canonico vsure non debent. c. i. et. ij. c. de vsur. q̄uis interesse sic iuxta. c. p. et. g. c. de offi. dele. et. c. dilecti. et de fo. cōpe. De fructib' dicendum qd post moram veniunt vt fetus eq̄rum si

equē fuerint aliene. nam si fuerint testator. ab adita hereditate transit dominiū in legatarium non a die mort. ff. de fur. l. a ticio herede. j. e. l. vlti. ergo ab adita fructus pertinent ad legatariū. ff. de vsu. l. herenni' modestius.

Ad senatusconsultū trebellianū et de incertis psonis.

Gl. ru. p̄tinuat dupl'r. scdaz approbat. dixit de singlaribus reliet. nūc de generalib'. Et nota qd sub hoc titulo non tractat de incertis psonis s. in greco forte dixit fm glo. rubrice. et de isto senatusconsulto habet in s. restituta Insl. d. fideicommissa. here. Et sciendū qd sup si fideicommissis vlib' q̄plura senatusconsulto olim fuerūt facta scz trebellianū et pegasianū et p̄pua cuiusqz videri p̄nt in s. is vero. et s. h. quia. et s. ex singulis. Insl. de fideicommissis. here. s. quia omne ius hodie in trebellianū translātū ē vt in predicto titulo s. h. quia. et h. locum hoc senatusconsultū qñ heres instituit rogatus est restituere totā hereditatez vel tātū qd sibi si remanz q̄rta vt retineat sibi q̄rtā. Et sunt quinqz remedia huius senatusconsulti. p̄mū vt qd cogatur adire. scdm vt restituē. 3^m vt trāseant actiones in fideicommissariū. q̄rtū d. quarte deductione. quinz vt hēs qd restituit habeat exceptionē si agat. Et sic fideicommissari' hoc est ille cui d. restituē hēditas p fideicommissū p̄t agere ex isto senatusconsulto trebelliano. vt heres adeat hereditatē et sibi restituat retenta sibi q̄rta p̄te tē. que quarta dicit trebellianica et detrahatur de fideicommissis vlib' s. de fideicommissis singlarib' detrahūt falcidia d. qua. j. ci. proxi.

Ad legem falcidiam

Dictū est. s. qualiter minuant vltia relicta. nūc subiiciamus de diminutione

Tituli

ſingulariũ relictõꝝ que ſit p legẽ falci/
diã Et dñ falcidia a falce q ſicut f. lx fe/
nũ ſic h lex legata reſecat. vñ a falcidio
autore ſm glo. i. Inſt. e. in prin. Et hã
h3 locũ falcidia tũc demũ qñ ſup dõdrã
tem legata teſtator reliquit ſic q hẽs n̄
retinet ſoluũ. legatũ. quartã ptez here/
ditatũ. vt ipẽ deſtat tãtũ de legatũ. q in
regra remaneat ſibi q̄ta vi. Inſt. e. p.
torũ. Et h3 etiã locũ falcidia in fideicõ/
miſſis ſingularibus in legatũ. et donati/
one cauſa mortũ. Itẽ et in donatiõẽ in
vños que morte confirmat vi. glo. in
xbo nouiſſime Inſt. e. in prin. Cõis.

De caducis tollen

Glo. rubrice continuat. dicit qualiẽ
legata pro pte minuunt ſez lege falci/
dia ſed q qñq in totũ deficiebant vel
efficiebant caduca et non iuſſe qñq. et
ideo de hi3 tollendis dicit. Et nota q
tres tñm modos proſequitur licz mult.
modis efficiantur nulla vt. j. e. l. vnica
ſet cum triplici. ſm glo. rubrice Circa
hoc ſciendũ q legatũ dicit qñq pronõ
ſcriptũ. et eſt illud qd relinqrit ei qui
non eſt in rerum natura vel non capax
ei tpe teſtamenti. qñq eſt in cauſa cadu/
ci et eſt illud quod relinqrit ei qui eſt
in rerum natura vel capax pro tempo
re teſtamenti ſed poſtea deceſſit vi/
uente teſtatore vel deficit legati condi/
tio viuente teſtatore. 7 illud poteſt di/
ci quaſi caducũ quia nunq̄ ſtetit ideo n̄
dicitur caducum Caducũ eſt qd deficit
poſt mortẽ teſtatorũ. quaq̄ ratione. j. e. l.
vnica. ſet cũ triplici. In pronõ ſcripũ.
dicẽ q vadũt ad ſubſtitutũ vel pũctũ
vel remanent apud eum a quo relicta
ſunt ſine aliquo onere. d. l. vnica. ſ. in p
mo ſed caduca 7 quaſi caduca cũ onere
ſuo. d. l. vnica. ſ. pro ſcõdo. licz cõtrariũ
veteri iure diceretur.

De hi3 qui ante a

pertas tabulas hereditatẽ trãſmittũt

Supplet glo. rubrice et per pñs an/
teq̄s adeant Qualiter legata et heres/
ditates ſiant caduca. ſ. in genere dictũ
eſt. nunc autem ſpecialiter ponit de qb̄
pſonis relicta non ſiunt caduca ſez in
perſonis liberorũ nam hereditas vel
legatũ relictum alicui de liberis etiam
ſi is deccdat ante apturam tabule vel
ante aditam hereditatẽ ſciens vel nei/
ſciens eam ſibi delatam nihilominus
trãſmittitnr ad ſucceſſores ſuos vt. ſ.
ti. pñxi. ſ. in nouiſſimo. Laue tamen tũ
bi quia non trãſmittitur ad quẽlibz h̄
oportet q is qui trãſmittit. et is cui
trãſmittit ſit de liberis. j. e. l. i. forte. vel
de parentibus. j. de ſuis. et le. l. apud.

Quãdo dies legatĩ

vel fideicommiſſi cedit.

Glo. rubrice continuat. Incidentẽ di/
xerat de h. s. d. caducũ. tollendũ. nunc ex
propoſito preterea de duplici ceſſione
hic dicit ſez quãdo peti poſſit vt. j. e. l. i.
et ex quo tpe trãſmittitur. Eſt aut̄ ce/
dere diem quo res eſt obligata ſeu iam
debetur h̄ in ipſo die nō poteſt peti eſ/
ficaciter ſed venire diem eſt eſſe diem
quo res exigi poteſt et efficaciter peti

l. cedere diẽ. ff. de h. ſig. Etſi quidem
pure fuerit legatũ cedit dies ei⁹ a mor/
te teſtatorũ. ſez qñtũ ad trãſmiſſionem
non qñtũ ad h̄ vt debeat. hoc verũ niſi
in caſib⁹ Et qd ſi legatũ fuerit condi/
tionale vel in diẽ incertũ vi. gl. in xbo
cedere. ſi peculũ. Inſt. de lega. Item
venit dies adita hereditate in legato
puro ſed in condicionali vel in diẽ in/
certũ poſt exñtiam conditionis vel ad
uentum dici vi. lat⁹ in. d. gl. 7 ibi doc.

Et in poſſeſſionem

legatorũ vel fideicõmiſſorũ ſeruandorũ
cauſa mittat et qñ ſatĩdari debeat.

Qñ pro legatũ. ſatĩſadũ eſt vidẽdũ

qñ satisfactio dñ inponi et p qñ legat.
z qñbus dñ satisfdari. et qui debeāt satis/
dāe z qñ sit satisfdandū Et est satisfdan
dū demum adita hereditate vel agnita
bōz possessione Et pro legat. cōditio/
nalib⁹ et pro reliq. in diē et pro reliq.
pure qñ n nullas hz moras dilatio in/
dicioz vt. ff. vt lega. no. ca. l. stipulatio
fi. R. et. l. etiā pmo. R. Et circa hoc ad
uertendū q si heres recusauerit solue
legatū vel fideicommissūz legatari⁹ com
pelle ipm satisfdare. i. cautionē prestāe
de legato sibi prestando post aduentuz
diei vel cōditionis vel si puz est postqz
pbauerit sibi legitime deberi al. ppter
ptuāz heredis mittit legatari⁹ in pos
sessionem rei legate z etiā rez hēdita
riaz et etiā post sex menses in possessio
nem rez heredis. i. l. certa forma. Et
sunt inuente iste missiones et cautioēs
vt expeditū existū habeat voluntas de
fundi. l. qñ. et qui mittuntur in pos
sessionem vt. s. non ppteratē nancisc
untur sed ius pignori. l. q legat. i. e.

De suis et legitimis

liber. et ex filia nepotibus ab intesta/
to venientibus.

Glo. rubrice continuat. huc vsqz dixit
de successione testarijs. nūc de his
q ab intestato deferunt. z primo de li
nea inferiori et superiori vsqz ad ti. de lei
git. here. Dicunt at sui et legitimi he
redes q in pte moriens fuerūt veluti
fili⁹ filia nepos nepel. ve ex filio pne/
pos pnepl. ve ex nepote nato ex filio
et sic de singulis nat. ex masculis descē
dentibus Item nati et nascituri sed si
fuerint nepotes ex filia admittunt cuz
diminutione tertie pē. hoc olim. hodie
sine diminutione tertie vt in aut. de
triē. z se. cū fili⁹ z s. vl. De emancipat.
dicit. s. vñ liberi. de bastardis et incer
tuos vi. s. de naturali. liber. Item suc
cedunt isti lēmi liberi qñ decessit quis

intestatus et qñ dñ qñ decessit intesta
tus vi. Insl. s. here. que ab intest. defe.
in pun. et. ff. de s. sig. l. intestatus.

Ad senatusconsultū

terculianum.

Sicut liberi parentibus ita et mat per
terculianum succedit liber. et que mat
et qualiter succedat hic tractatur. et q
obstant matri. Et nota q matri obstat
delictū suuz si mater est maior. xxv. an
nis z filio ipuberi n petit tutore et iste
ipubes decessit i pupillari etate mat
non succedit. i. e. l. omnē. et. s. fi. Insl. e.

Ad senatuscōsultū

orphicianum.

Sicut p terculianū succedunt matres
liber. ita per orphicianum succedunt li
beri matribus etiā si alieno iuri subie/
cti sint et preferuntur etiam cōsanguī
neis et cognat. defuncte matri. et ea/
dem rōne succedūt nepotes et neptes
ceteriqz descendentes auie vel paue
materne Nec repellunt ideo q vulgo
quesiri. Insl. e. per totum nisi esset ma
ter illustris. tunc enī cū lēmis z natu
ralibus isti spurij non succedunt vt. i. e.
l. pc. Vñ s. sus Succedit matri natus
per orphicianum Inuidiā portans e/
terculianum. C. dibus.

De legitimis here

Dicitū est. s. qualiter succedūt ab in/
testato descendentes et ascendentes.
nunc dicamus de alijs legitimis here/
dibus. i. ex lateribus sine ex transuerso
ab intestato succedētib⁹. Omisso eo qd
vetustas tenuit in mā successionis ab
intestato subiiciam generalia huius ma
terie fm moderna iura. Est ergo scien/
dum in primis q filij varij reperiūtur
vt dixi vobis. s. de nā. li. quia aliij natu
rales z lēmi. Alij lēmi tm zc. vt ibi Et
de successione illtimoz ibi tractat. s.

s. iij

Tituli

legitimis igitur principaliter est hic
videndum Sciendū q̄ in successiōe
ab intestato. Prima causa est liberorū
Inssl. de here. quali. et disse. s. sui at. et
in auct. in successione. s. de suis. et le. li/
be. s. dicit tex. In successione mortui
patrifamilias liberi eius si sunt om/
nib⁹ alijs prelati succedunt p̄mi q̄dem
grad⁹ succedūt eq̄liter nepotes et vl/
teriores in stirpes nō distinguendo se/
xū vel iura patrū. h̄ causa sola nāli in/
specta. sic q̄ p̄t q̄ nepos p̄nepos at. ex
filio p̄mortuo succedit cū filio auo vel
pauo suo h̄ in stirpes Secda cā in suc/
cessione ab intestato est ascendentium
et quorūdā collateralium et de illa loqui/
tur auct. defuncto. s. ad senatusconsult.
tercu. vbi sic inquit tex. Defuncto sine
liber. parentes si soli sunt succedunt sal/
ua grad⁹ sui prerogatiua. et dicit glo.
ibi in s̄bo gradus q̄ q̄ pater excludit
auum maternum cuz mater non supsit
licet aliud sit in filio meo et nepote ex
alio filio. vt in auct. in successione. s. al/
le Si pari gradu sunt p̄t succedūt. pa/
truis quidē dimidia matris vero di/
midia delata. licz dispar sit eoz n̄merus
h̄ si cū parentib⁹ f̄res et sorores vtrūq;
defuncto cōiuncti supsint vocantur cū
ascendentibus in gradu proximo ita
vt viriles fiant portiones exclusa p̄t⁹
omni dīa sexus et patrie patrū. d. auct.
defuncto. et p̄cedunt predicta de pa/
rentib⁹ in pari gradu q̄ p̄ter admittū/
tur q̄n volūt succedere filio in bonis p̄/
f. l. i. ad q̄s. al. mater in bonis que pro/
uenerūt a linea sua preferē et p̄ in bo/
nis q̄ a sua linea p̄uenerūt vt est tex. i.
s̄bo. q̄. li. l. q̄ sic. Ita dicit Bar. i. auc.
itrag. f. coia. de success. idē tenz francis.
de rāpo. h̄ salice. ibi dubitat. imo vult

q̄ in omnib⁹ bonis p̄ter parentes adi/
mittuntur p̄ tex. in auct. de here. q̄ ab
intest. s. p̄ns. et in. d. auct. defuncto. s. al/
le. vbi dicit q̄ hereditas debet diuidi
z dimidia paternis et dimidia matris
assignet. et istud videt etia placere an/
ge. de are. quia dicit s. p̄ns. z auct. defū/
cto indistincte loquunt. Itē cū parent/
tib⁹ succedūt etia filij fratru ex vtroq;
parente p̄. i. in auct. vt fratru. si. coll.
vi. vi. glo. in auct. cessan. f. e. Deficienti/
bus descendantib⁹ liber. et ascenden/
tibus. Tertia causa est collateralium et
de illoz successione loquit auct. itrag. f.
coia. s. suc. et auct. cessan. f. eo. q̄ sic inq̄t
Cessante successione lineae descendens.
et ei⁹ q̄ sola sit ascendens. vocat p̄mo
frater. f̄ris q̄ p̄mortui filij in stirpe di/
co at de fratre eiusq; fratris filijs q̄ ex
vtroq; parente contingunt eū de cui⁹
hereditate agit q̄ p̄sone veniūt et sine
defuncto nunc p̄sone parentibus et cū
proximis gradu ascendentib⁹. et q̄dem
predicti f̄ris fili⁹ et si tertio gradu sit p̄/
ferē fratribus defuncti qui ex vno tm̄
parente p̄iati sunt. in hac successione
cessat oīs dīa sexus et emācipationis.
Et qd si filij fratru volūt succedē pa/
truo vel auiculo sine patris vel auū/
culis vtrū succedēt in capita an in stir/
pes de hoc maxima est altercatio vi. in
hoc etia addenduz. in glo. et p̄ doct.
Inssl. de legit. agnato. suc. Illis at defi/
cientib⁹ qd iur. vi. auct. p̄ f̄res. f. e. que
sic ait. post f̄res ex vtroq; parēte z co/
ruz filios admittunt f̄res sorores ve
ex vno latere cū quib⁹ et eoz filij si q̄s
ex eis iā decesserint. hi at fratru filij cū
pares sint f̄rib⁹ defuncti p̄ferunt p̄cul/
dubio patris eiusdez defuncti et alijs
libibus. In his successione oīno cess

sat sexus et agnationis ratio. Circa hoc
enim latius advertendum quod si defunctus relin-
quit fratrem ex parte patris tamen et fratrem
ex parte matris tamen. quod frater videtur ex par-
te patris capiet bona defuncti paterna.
frater vero prius ex parte matris tamen
bona materna. In bonis autem adquisitis per
fratres defunctum pater succedunt ita elu-
gant dicit glo. et doct. in aud. itaq. com-
munia de success. et idem quod dixi de fratribus
ex altero coniuncti. intellige de eorum fili-
is. Quid si frater defunctus adquisit ali-
qua bona de suo fratre ex parte patris et
quedam bona a fratre ex parte matris si-
bi coniuncto nunquid frater ex parte patris
habebit illa que defunctus adquisit ab alio
fratre coniuncto ex parte patris et econ-
verso. Dic quod non quod iure hoc non cauetur
in Ange. de are. in si plures Inss. de
le. agna. suc. Illis vero non extantibus
loquitur aud. post fratres. scilicet in hec
verba Post fratres. fratrumque filios
vocantur quicumque gradu sunt proxi-
miores ut pares in gradu pariter admit-
tantur sublata divina masculorum et femina-
rum. sola namque cognatio in talibus specta-
tur. fiat autem divisio in capita et non
in stirpes. Habetis ergo quod in collatera-
libus post fratrum filios semper proxi-
mior in gradu capiet successione. Sed
tunc quero Utrum etiam sic attenden-
da coniunctio in collateralibus ultra
fratrum filios scilicet an sunt coniuncti ex
altero pariter vel ex utroque sicut attet
dicitur in fratribus et fratrum filijs
quia ibi coniuncti utrinque excludunt
coniunctos ex altero. d. aud. cessante.
et aud. itaq. Et sic breviter quod non quia
illa coniunctio tamen attenditur in succes-
sione fratris et patrui et non alterius
ut singulariter notat Barto. in l. ij. §. le-
gitima. ff. de suis et le. quo casu in a-
lijs sola proximitas inspicitur quod sunt

gulariter nota et tene menti. Ex pres-
dictis ergo omnibus infero quod illa re-
gula proximior in gradu potior est in
successione. de qua in §. reperit. Inss.
de serui. cogna. et in l. auunculo. C. com-
munia de success. est falsissima in des-
cendentibus per aud. in successione. s.
de suis. et le. li. Itz in ascendentibus
verissima. quia proximior ascendens
excludit remotiorem. d. aud. defun-
cto. s. ad terculia. et aud. cessante §. e.
In collateralibus est falsa in fratribus
et fratrum filijs sed post fratrum filios
est vera ut in aud. post fratres. l. pri-
ma et secunda §. e. De ista materia videt
atis etiam bonam gl. fina. et ibi docto.
in d. §. reperit. Inss. de serui. cogna.
Deficientibus omnibus his succedit
vir et vxor et his etiam deficientibus
fiscus. s. vñ vir et vxor. l. i. et de secun-
da nupti. l. i.

Communia de suc- cessionibus.

Glo. rubrice continuat. visis testar-
mentarijs et legitimis successionibus
quedam omnium communia dicit sic
Inss. de lega. §. ij. Et traduntur hic re-
gule Prima quod hereditas ratione affi-
nitatis nunquam capitur. l. vitrico. et l.
affinitatis §. e. non obstat. s. vnde vir
et vxor. quia maritus et vxor non sunt
affines sed principium affinitatis. Ser-
cunda regula. prior in gradu excludit
posterioriorem §. e. l. auunculo que quan-
do procedit dixi sup. titu. proxi. Ter-
tia regula servus successores habere
non potest. l. servus §. e.

De bonis maternis

et materni generis.

Dictū est. s. qd iur. hēm⁹ in bonis de
sanctorū nūc at incipit tractare de iure
qd nobis cōpetit in bonis viucentium
et ita ponit de bonis maternis et ma
terni generis. q filijs familias et etiā emā
cipari. deferunt. Et sciendū q bona ma
terna deuoluta ad filiū familias dicūt
bona aduenticia et in illis habet pater
vsumfructū. filio resuata p̄prietate qz
administrationem p̄ hz nec potest alie
nare. qd si fecerit nulla est alienatio nec
obest filiis aliqua p̄scriptio nisi. xxx
annoz et incipit illa filijs currē postq
facti sunt sui iur. l. i. et. ij. e.

De bonis que libe ris in p̄tate patris constitut. ex matris monio vel alias adq̄runtur et eoz ad ministratione.

Superiori titulo modicū qd dictū est
de bonis filijs familias obuientibus
nunc autē generaliter ponit de omnib⁹
bonis eis ex quacūqz causa obuient
tibus et administratione patri in tali
bus competenti De quadruplici pecu
lio dixi. s. de ep̄sco. et cleri. ibi vide. dic
q in aduenticijs que ex q̄cūqz causa
filijs obuenerunt p̄ hz administratio
nem vt. s. ti. proxi. vsumfructus p̄terq̄
in casib⁹ de quib⁹ in. l. aīpenultima. s.
finaūt res. et. s. hoc obtinente. e. et. l. si
filius. ff. fa. hercis. In p̄fecticia habet
p̄ plenam p̄prietatē In castrensi vel
quasi neqz vsumfructū neqz p̄prietatez
vi. Inss. p. quas p. no. adq̄si. s. i. et. ij. et
sic nec administrationem.

De hereditatibus

decurionum nauicularioz cohortaliū
militum et fabricensium.

Eliso de iure oīm successionū iure cō
muni obuientium de hereditatibus

quorundā ponit in quibus specialiter
quid statuitur Et ponit h nouū modū
successionis et disponit q si incorpatus
alicui collegio vel p̄tuberno vt fabroz
rum lutoz sartoz. decedit intestatus
sine l̄imis heredibus q collegiū succe
dit sibi fisco excluso non tamen exclus
dit collegiū vxores fm Azo. hic et gl.
in. l. ij. e. Dicit hic salice. hoc verum in
collegijs hic nominatis et non in alijs
Azo tamen et glo. in. d. l. ij. tenent q
habet locum in omni collegio Et dicit
tur decurio qui decimam partē de bo
nis ducat vel qui est super. x. milites cō
stitutus in curia principum vel domi
norum Dicuntur etiam decuriones cō
siliarij ciuitatū vi. qd dixi. de decurio.
et qd dixi d̄ seruis repub. manu. Naui
cularij seu naucleri dicunt qui trans
portant publicas species fm glo. l. de
nau. pub. spe. transpor. super rubrica
Cohortales sūt q sūt cohorti obnoxij
. l. si cohortalis. l. de cohorte. li. xij. qd
sit miles dictum est. s. de mili. testa. Fa
bricenses sunt fm Azo. hic qui erāt dei
putati armis faciendis et reparandis
et vendendis. e.

Incipit liber septimus Co.

De vindicta liber

tate et apud consiliū manumissione.

Glo. rubicej continuat. dixit supiori
libro de relictis pecuniariis. nunc de
libertatibus. et p̄mo de directal. p̄meti
tens de his que inter viuos dantur
Dicitur autē libertas vindicta vel das
ri vindicta quia datur apud iudicē cas
put hoīs qui manumittebatur. s. qua